

Magiczny
Kraków

Na Plantach: Wystawa „Ma Bistrass! - Nie zapomnij!” poświęcona pamięci o Zagładzie Romów i Sinti

2026-08-03

Do 22 sierpnia na krakowskich Plantach można oglądać plenerową wystawę fotograficzną autorstwa [Luigiego Toscano](#) - Artysty UNESCO na rzecz Pokoju. Ekspozycja, przygotowana we współpracy z Miastem Kraków, prezentuje poruszające portrety osób ocalałych z nazistowskich prześladowań należących do społeczności Sinti i Romów oraz ich potomków. Jej otwarcie odbyło się w przeddzień Europejskiego Dnia Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti.

Wystawa jest prezentowana na Plantach Krakowskich, na odcinku pomiędzy ulicą Poselską a Wawelem, w dniach **1-22 sierpnia 2026 roku**. Uroczyste otwarcie odbyło się 1 sierpnia o godz. 12.00 w Pałacu Potockich, a po części oficjalnej uczestnicy wzięli udział w autorskim oprowadzaniu po ekspozycji prowadzonym przez Luigiego Toscano.

Projekt „**Ma Bistrass! - Nie zapomnij!**” został przygotowany przez niemiecką [Fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” \(EVZ\)](#). Na 40 wielkoformatowych fotografiach Luigi Toscano przedstawia osoby ze społeczności Sinti i Romów, które przeżyły nazistowskie prześladowania, a także ich potomków. Portretom towarzyszą historie ich wojennych i powojennych losów, zebrane podczas osobistych spotkań i rozmów z bohaterami projektu. Wystawa przypomina o jednej z najmniej znanych kart historii II wojny światowej, a jednocześnie zwraca uwagę na współczesne przejawy dyskryminacji tej społeczności.

Ekspozycja została po raz pierwszy pokazana w 2024 roku w siedzibie UNESCO w Paryżu, następnie prezentowano ją w Berlinie i Pradze. Kraków jest czwartym miastem na międzynarodowej trasie wystawy oraz jej finałowym przystankiem w roku jubileuszu 25-lecia Fundacji EVZ.

Ceremonia otwarcia stanowiła część programu obchodów **Europejskiego Dnia Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti**, przypadającego 2 sierpnia. Tego dnia upamiętniane jest około pół miliona Romów i Sinti zamordowanych przez nazistów na terenach okupowanej Europy. W nocy z 2 na 3 sierpnia 1944 roku w niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau zamordowano około 4300 więźniów tzw. „obozy cygańskiego”, kończąc jego likwidację.

W uroczystości otwarcia udział wzięli m.in. **Romani Rose**, przewodniczący Centralnej Rady Niemieckich Sinti i Romów, **dr Michael Brand**, parlamentarzystę sekretarz stanu i Pełnomocnik Rządu Federalnego Niemiec ds. Przeciwdziałania Antycyganizmowi i Wspierania Społeczności Sinti i Romów, **Hans-Dieter Lucas**, prezes zarządu Fundacji EVZ, a także autor wystawy **Luigi Toscano**.

Luigi Toscano od ponad dekady dokumentuje losy osób ocalałych z nazistowskich prześladowań w ramach międzynarodowego projektu „**LEST WE FORGET**”. Dotychczas sfotografował blisko 600 świadków historii, a jego wystawy obejrzały niemal dwa miliony osób na całym świecie. W 2021 roku został pierwszym fotografem uhonorowanym tytułem Artysty UNESCO na rzecz Pokoju.

Organizatorem wydarzenia jest Fundacja „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ) we

**Magiczny
Kraków**

współpracy z Miastem Kraków, Konsulatem Generalnym Niemiec i Instytutem Goethego w Krakowie.